

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2003/4

Karar Sayısı : 2003/1

Karar Günü : 14.1.2003

Resmi Gazete tarih/sayı: Tebliğ edildi.

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Avanos Sulh Hukuk Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU :18.6.1927 günlü, 1086 sayılı "Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu"nun 8. maddesinin II. fıkrasının 5. bendinde yer alan "... ve evlât edinmeye ..." sözcüklerinin Anayasa'nın 10. ve 142. maddelerine aykırı olduğu savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

Davacının vesayet altındaki küçüğü evlât edinmek istemiyle vasiye karşı açtığı davada, 1086 sayılı "Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu"nun 8. maddesinin II. fıkrasının 5. bendinde yer alan "... ve evlât edinmeye ..." sözcüklerinin Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme iptali için başvurmuştur.

1086 sayılı "Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu"nun itiraz konusu sözcükleri de içeren 8. maddesinin II. fıkrasının 5. bendi şöyledir:

"Madde 8-(Değişik: 26.2.1985 - 3156/2 md)

Sulh Mahkemesi:

...

II- Dava konusu olan şeyin değerine bakılmaksızın:

...

5. Evlenmeye ve evlât edinmeye izin verilmesi isteklerini,

...

Görür."

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca yapılan ilk inceleme toplantısında, dava dosyası ve ekleri, ilk inceleme raporu, itiraz konusu yasa kuralı ve dayanan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Başvuru kararında, vesayet altındaki kişinin evlat edinilmesi durumunda sulh hukuk mahkemesince iki kez izin verilmesi gerektiği, bunun velayet altındaki kişinin evlat edinilmesine göre eşitsizlik yarattığı ileri sürülerek sulh mahkemesinin görevlerini belirleyen Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 8. maddesinde yer alan **"...ve evlat edinmeye..."** sözcüklerinin iptali istenilmiştir.

Anayasa'nın 152. ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 28. maddesine göre mahkemeler, bakmakta oldukları davalarda uygulayacakları yasa ya da kanun hükmünde kararname kurallarını Anayasa'ya aykırı görürler veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık savının ciddi olduğu kanısına varırlarsa o hükmün iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvurmaya yetkilidirler. Ancak, bu kurallar uyarınca bir mahkemenin Anayasa Mahkemesi'ne başvurabilmesi için elinde yöntemince açılmış ve görevine giren bir davanın bulunması ve iptali istenilen kuralların da o davada uygulanacak olması gerekir. Uygulanacak yasa kuralları, davanın değişik evrelerinde ortaya çıkan sorunların çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikteki kurallardır.

1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 8. maddesinin ikinci fıkrasının 5. bendinde **"evlat edinmeye izin verilmesi isteklerini"**n karara bağlanması sulh hukuk mahkemesinin görevleri arasında sayılmıştır.

4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 463. maddesinin birinci fıkrasında, vesayet altındaki kişinin evlat edinilmesi için vesayet makamının izninden sonra denetim makamının da izninin gerekli olduğu öngörülmüş, 397. maddesinde ise vesayet makamının, sulh hukuk mahkemesi; denetim makamının, asliye hukuk mahkemesi olduğu belirtilmiştir.

Buna göre, Mahkemede bakılmakta olan dava Medeni Kanun'un vesayet altındaki kişinin evlat edinilmesine ilişkin kurallarına göre çözümlenecektir.

Bu durumda, 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 8. maddesinin II. fıkrasının 5. bendinde yer alan itiraz konusu sözcükler sadece sulh hukuk mahkemelerinin görevlerine ilişkin genel bir düzenleme olup uyuşmazlığın çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikte değildir. Bu nedenle, itiraz konusu sözcüklerin davada uygulanma olanağı bulunmadığından, başvurunun mahkemenin yetkisizliği nedeniyle reddi gerekir.

III- SONUÇ

18.6.1927 günlü, 1086 sayılı "Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu"nun 3156 sayılı Yasa ile değiştirilen 8. maddesinin II. fıkrasının 5. bendinde yer alan **"... ve evlat edinmeye..."** sözcüklerinin, itiraz başvurusunda bulunan Mahkeme'nin bakmakta olduğu davada uygulanma olanağı bulunmadığından, bu sözcüklere ilişkin başvurunun, Mahkeme'nin yetkisizliği nedeniyle REDDİNE, 14.1.2003 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Mustafa BUMİN	Haşim KILIÇ	Yalçın ACARGÜN

Esas Sayısı : 2003/4
Karar Sayısı : 2003/1

Üye

Sacit ADALI

Üye

Ali HÜNER

Üye

Fulya KANTARCIOĞLU

Üye

Ertuğrul ERSOY

Üye

Tülay TUĞCU

Üye

Ahmet AKYALÇIN

Üye

Enis TUNGA

Üye

Mehmet ERTEN